

22. YILDÖNÜMÜMÜZÜ COŞKUyla KUTLADIK

Partinin 22. kuruluş yıldönümü dolayısıyla F. Almanya'da yapılan toplantıdaki konuşma, 13 Şubat 1983.

Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşunun ve yirmi iki yıllık yaşamının özel bir anlamı ve önemi vardır. Bu olay genelinde Türkiye'nin politik tarihinde, özelinde Türkiye İşçi sınıfının tarihinde nitel bir sıçramayı işaretler. 1962-64 yılları arasında yeni tüzüğü ve yeni programı ile, "işçi sınıfının ve onun öncülüğünde kır ve kent emekçilerinin, işçi sınıfı ile kader birliği etmiş aydınların ve gençliğin partisi" olarak ülkenin politik yaşamına katılmıştır. Sosyalizm yolunu açacak köklü toplumsal dönüşümleri, NATO ve CENTO'dan ve diğer emperyalist örgütlerden çıkmayı, ikili anlaşmaların feshini, Amerikan üslerinin kaldırılmasını vb. programına almış ve gerek bu hedef ve talepleri, gerekse partinin sınıf karakterini yayınlarında, meydan mitinglerinde, parlamento kürsüsünde, radyolarda ve askeri mahkeme önünde tutarlılıkla ve ısrarla açıklamış, savunmuştur. Şimdi olağan ve doğal gelen bu konular ve eylemler 27 Mayıs hareketini izleyen dönemde Türkiye'nin politik yaşamını, kamuoyunu, kitleleri derinden sarsmış, burjuva politikacılarını şaşkına çevirmiştir. Türkiye politik yaşamına bir daha geri alınamaz, yok edilemez bir aşama kazandırmıştır.

Türkiye İşçi Partisi ağıza ve kaleme alınmasına kesinlikle izin verilmeyen, sözü edildiğinde ağır cezalarla susturulan sosyalizm, sosyal sınıflar, emperyalizme bağımlılık gibi konulara ilişkin tabuları yıkmıştır. Bilimsel sosyalizmin belirlediği anlamda sosyalizme toplumsal meşruiyet kazandırmıştır. Bu konuda kuşaklar boyu sürdürülüp kemikleştirilmiş olumsuz koşullandırmalar ceza kanununun yasaklayıcı maddelerinden daha çetin engellerdi.

Türkiye İşçi Partisi Kürt ulusal sorununu da ele alan, Türk burjuvazisinin ve iktidarlarının çok duyarlı olduğu bu konuya ilişkin tabuyu da kırmaya yönelik ilk siyasi parti oldu. 1965'den önce Parti Programına koyduğu "Doğu sorunu" bölümüyle başlayarak zamanla konuyu açıp geliştirdi; Parti'yi işçi sınıfının partisi olma temellerine çok daha sıkıca oturtan dördüncü Büyük Kongre kararlarının altı numarasında Türkiye'nin doğu bölgesinde Kürt halkının (bu deyim ilk kez kullanılarak) yaşadığı belirtildi, sorunun bir bölgesel kalkınma sorunundan ibaret olmadığı açıklanarak burjuva iktidarların şoven, ırkçı baskı politikaları yerildi, ve bu halkın demokratik hak ve özgürlükleri, ve özlemleri savunuldu; Kürt halkının bu uğurda mücadelesi ile Türkiye işçi sınıfının politik mücadelesinin tek bir devrimci dalga halinde birleşmesi gereği vurgulandı. Parti Kürt ulusal sorununu çözülmesi gereken diğer demokratik sorunlar arasında bir sorun olarak görmüyor, onu, Türkiye işçi sınıfının sosyalizm davasının ayrılmaz, organik bir parçası olarak, bir bütünlük içinde ele alıyordu.

Bir başka konuda da öncülüğü yine Türkiye İşçi Partisi yaptı. İşçi sınıfının eko-

nomik mücadelesinde, sınıf uzlaşmacılığını reddeden, işçi sınıfının çıkarları konumundan hareket eden sendikal anlayışı ve pratiğini Türkiye İşçi Partisi [dile] getirdi. Bu gece 16. kuruluş yıldönümünü kutladığımız DİSK bu girişimin ürünüydü. Bu, işçi sınıfının sendikal hareketini bölme olayı değildi. TİP'li sendika yöneticileri Türk-İş içinde kalıp yönetiminde yer alarak onu sınıf uzlaşmacılığından geri çekmeye, sınıf konumunda sendikal mücadele rayına oturtmaya sonuna kadar uğraştılar. Ancak Türk-İş yönetimi onları ihraç ettikten sonradır ki, DİSK'i kurdular.

Bütün bunlar büyük başarıdır, hele Türkiye koşullarında. Hele Türkiye koşullarında diyorum, çünkü 1961 Anayasası ve onu izleyen dönem Türkiye Cumhuriyeti tarihinin görece en demokratik, toplumsal ilerlemeye açık bir anayasası ve dönemi olmakla beraber, işçi sınıfının politik örgütlenmesine ve hareketine konulmuş yasal yasaklar, adli engellemeler ve politik baskılar ortadan kalkmamıştı. Bu yasaklar, engeller, baskılar zorlu politik mücadelelerle, yasallığın en uç noktasında, yasallığın sınırlarını ileriye itip alanını genişletebilmek için usturanın keskin ağzında verilen mücadelelerle ancak pratikte önemli ölçüde aşıldı, ama tümüyle değil. Yeni doğmuş, deneyimsiz parti bu koşullarda -geçmişten teorik, ideolojik ve politik önemli sayılacak bir birikim de devralmadan- doğru yolu izlemeyi başardı, sözü geçen mücadeleyi onurla verdi.

Şu anlattıklarımın da anlaşılacağı üzere, Türkiye İşçi Partisi'nin Türkiye'nin politik yaşamında legal bir parti olarak ortaya çıkması ve gelişmesi, işçi sınıfının politik partisinin, koşulların değişmesiyle illegaliteden legaliteye geçişi olayı değildir. Kırk yıl öncesinden başlayıp illegalite koşullarında sürüp gelmiş, ama 1960'dan önceki yıllarda olumsuz koşullar sonucu dağınıklığa uğramış politik hareketin, ancak aynı nihai amacı gütmesi, aynı temel politik ve ideolojik çizgiyi benimseme açısından tarihsel devamı sayılabilir. Türkiye işçi sınıfının politik hareketinde bir boşluğun meydana gelmiş olduğu o yıllarda Türkiye İşçi Partisi, Türkiye işçi sınıfının uzun yıllar içinden süzülüp gelmiş politik hareketinin 1960'lı yılların koşullarında yeniden örgütlenmesiydi.

12 Mart döneminde kapatıldıktan sonra 1975'de Parti, politik ve ideolojik konumunu, hedeflerini daha açıklıkla formüle eden, sosyalizme giden yolları ancak demokratik görevlere ağırlık verip bunları somut ayrıntılarında saptayan bir platform üzerinde örgütlendi. Bu dönem, 4. Kongre'de noktalanın temel çizginin daha ileri evrelere doğru geliştirilmesi dönemi idi. Bu dönemde Parti, demokratik hak ve özgürlüklerin daha da kısıtlanması, politik baskının artırılması girişimleri ve ufukta faşizmin görünmesi karşısında demokrasi güçlerinin eylem birliği sorunları üzerinde ciddiyetle durdu. Ciddiyetle durduğu içindir ki, ne eylem birliği, ne de politik birlik konularını hiç bir zaman politik propaganda metayı yapmadı, bu konulara dar parti çıkarları açısından bakmadı. Her iki birliğin de koşullarını araştırdı ve oluşturmaya çalıştı. Her iki düzeyde de birliği geliştirebilmeyi denedi.

12 Eylül sonrasına geçişte de Parti ciddi ve çeşitli olumsuz koşullarla karşı karşıyaydı. Bütün bunlara karşın, darbeden bu yana iki yılı aşkın sürede Parti umulabileceğın üstünde başarılı bir sınav verdi, işçi sınıfının politik partisinin mutlaka sahip olması gereken esnekliğe, yani, koşulların değişmesiyle legaliteden illegaliteye -veya tersi yöne- hızla geçme, saflarını yeniden örgütleme, çatışma ve mücadele

yöntemlerini değiştirme yeteneğine sahip olduğunu kanıtladı. Tek merkezden yönlendirilen sıkı disiplinli örgüt niteliğini geliştirdi. Bu durum, önümüzdeki dönemin görevlerinin de üstesinden gelebileceğimizin güvencesidir.

Referandumdan sonra faşist cunta kendisini daha güçlü, güvenli hissediyor. Kabul oylarının ne anlama geldiği her ne olursa olsun, yüzde doksanbir'i aşan bir oy çoğunluğu cuntanın, kitlelerce büyük tasvip ve kabul gören bir yönetim olma iddiasına görünürde güçlü bir destek oluşturdu. Şimdi bu güvenle, gündemdeki politik ve çalışma yaşamına ilişkin önemli yasaları birer birer ele alıp “devletin güvenliği ve istikrarı”, “özgürlüklerin kötüye kullanılmaması” ve “çalışma barışının sağlanması” açısından sonuca bağlayacaklar. Böylece, emperyalizme bağımlı ve bağımlılığı daha da pekiştirilmekte olan tekelci, şoven büyük sermayenin diktatörlüğünü -ve de ABD emperyalizminin hegemonyasını ve çıkarlarını- “sağlama bağlamak” için iki yıldan fazla bir zamandır yapısallaştırılmakta olan yeni devlet biçimini tamamlayacaklar, ardından genel seçimler ve parlamenter maskeleye mekanizmasının işletilmeye başlanmasıyla yerine oturacaklardır.

Ne var ki, referandum sonuçlarına karşın cunta istediği ve ihtiyacı olan kitle tabanını gerçekten elde etmiş değildir. Tam tersine, cunta yönetimi ile halk kitleleri arasındaki çelişki büyümekte ve keskinleşmektedir. “Parlamenter” maskeli rejime geçmekle bu süreç değişmeyecektir, çünkü ne ekonomi politikasında, ne de açık devlet terörüne dayalı yönetimin halk düşmanı, baskıcı niteliğinde bir değişme olmayacaktır, daha da kötüleşme dışında. Merkez Komitemizin çok önceden yapmış olduğu “zayıf halka” tesbiti nesnel gelişmelerle doğrulanmaktadır.

İşte bu çelişkinin, işçi ve köylü-kentli emekçi kitlelerin, yoksullaşan orta sınıf kesimlerinin günlük yaşamlarında beliren somut, acı sonuçları kitleler arasında çalışmalarımız için başlangıç ve tutanak noktalarıdır, önümüzdeki güncel, ivedi hedef bu günlük, somut nesnel olgulardan hareketle bireysel tepkileri en dar yerel düzeylerde de olsa dahi, örgütlü kolektif eylemsel tepkiye dönüştürmektir. Kitleler cuntaya ve onu maskeleyen “parlamenter demokrasi” yönetimine karşı, dayanağı tekelci, şoven burjuvaziye ve efendisi Amerika'ya karşı, barış, özgürlük, eşitlik ve insanca yaşamak için mücadele etmek konumuna, ancak yaşanan güncel, somut sorunlar zemini üzerinde çalışılarak çekilebilir. Çözmemiz gereken birinci sorun, geniş kitlelere ulaşmanın, onları harekete geçirebilmenin yollarını bulmak ve o yolları beceriyle kullanabilmektir.

Dünyadaki ilerici, devrimci gelişmelerin yüzyılımızın son çeyreğinde oluşturduğu koşullarda Türkiye’de faşizmin -daha başka ülkelerde de- parlamenter demokrasi oyununu oynama, parlamenter bir paravana ardına gizlenme zorunluluğunu duyması, onun eski gücünden kayıplara uğramış olduğunun alametidir. Başvurulan bu parlamenter maske takınma taktiği “en küçük yasal olanaklardan bile yararlanma” ilkesini pratiğimizde uygulayabilme alanını azçok genişletecektir. Bu alandan, sınırlarını zorlama noktasına kadar yararlanabilmek gerekir.

Kitleler içinde, iç ve dış kamuoyu önünde meşruluk kazanmak, tutunabilmek için girişilen bu parlamenter demokrasi maskeleye taktiği sökmeye, “otoriter devlet” adı takılan örtülü, az buçuk ehlileştirilmiş faşist yönetim toplumun dizginlerini sıkı sıkı elinde tutmayı başaramazsa -ergeç tutamıyacaktır da- o zaman maske

bir yana düşecek, faşizmin yüzü tüm açıklığıyla olduğu gibi ortaya çıkacaktır. Dışımızdaki nesnel gelişmelerin ve mücadelemizin daha ilerilere uzanan perspektifini saptamaya çalışırken, örtülü faşist rejimin bu yönde evrimi olasılığını asla gözden kaçırmamak, buna hazırlıklı olmak gerekir. Yıllarca önce benimsediğimiz sloganın vurguladığı gibi, çünkü “yarın, bugünden kurulur”.

Avrupa’daki duruma gelince, buradaki Türk ve Kürt, Türkiyeli büyük göçmen topluluklarının somut güncel sorunlarıyla ilgilenmek, politik bilinçlenmelerini geliştirmek işçi sınıfı partisi olmamızın doğal görevleri arasındadır. Ayrıca, ister geri dönecek, ister temelli kalacak olsunlar, Avrupa’da çalıştıkları sürece Türkiyeli işçilerin, buldukları ülkelerin işçi sınıfıyla bütünleşmelerini, işçi sınıfının sendikal ve örgütlü politik mücadelesine katılmalarını sağlamaya çalışmak enternasyonalist görevimizdir.

Türkiye’deki demokratik mücadele açısından buradaki en önemli gelişme, belli başlı ilerici Türk ve Kürt siyasal örgütleri arasında oluşan yakınlaşma sürecidir. Diyalog kurma ve eylem birliği konusunda, hem nicel, yani kapsam bakımından, hem nitel bir ilerleme vardır, ilk defa kimi belirtileri görülen karşılıklı güven ortamını geliştirip güçlendirebilirsek, daha az gereksiz tartışma ve çekişme ile daha çok ve daha başarılı ortak eylemler gerçekleştirilebilir; eylem birliğini sürekliliğe, kalıcılığa kavuşturma yolunda adımlar atabiliriz. 8 Mayıs ve 11 Eylül ortak mitinglerinden sonra gerçekleştirilen Köln Konferansı gerek farklı politik konumlardaki Türk ve Kürt örgütlerinin biraraya gelişi, önemli bir ortak eylemi kotarışı, gerekse kazandığı uluslararası destek ve katılım açısından çok başarılı bir konferans olmuştur. Önümüzdeki görev yakınlaşma ve birliktelik sürecini bu gelinen noktanın çok daha ilerisine doğru geliştirmektir. Türkiye İşçi Partisi bu konuda ilke olarak benimsediği eylem birliğine dar parti çıkarları açısından bakmama, eylem birliğinin önüne bu tür hesaplara dayalı engeller çıkarmama, girişilen ortak eylemin en başarılı biçimde gerçekleştirilebilmesini ölçüt alma tutumunu ve pratiğini ısrarla sürdürecektir.

Siyasal örgütlerarası yakınlaşma ve birliktelik belli bir düzeyde kristalleştiğinde, eylem birliği daha düzenli ve uyumlu bir düzeye eriştiğinde, bu olgu hiç kuşkusuz Türkiye’ye de yansıtacak, orada geliştirilmeye çalışılan paralel sürece yardımcı olacaktır. Türkiye ne kadar süreceği belirsiz çetin bir dönem yaşıyor. Ne ki, örgütlü, birleşik halk güçlerinin üstesinden gelemeyeceği zorluk, yenemeyeceği düşman yoktur, örgütlenmesini, birleştirmesini bilelim, becerelim, yeter.

Zafere ulaşınca kadar, nice yıllara!

Çark Başak, Sayı 18 (95), 1 Mart 1983